

משלים

לדעת להודות

משל:

יעקב הרליך הגיע מקודם לפגישה במגדלי עזריאלי הוא עלה לקומה האחרונה שם הוא אמר לסגור את עסקת חייו בידו אחז תיק אם 500 אלף דולר.

לפתע הוא שם לב שדלת הגג פתוחה הוא חשב לעצמו סגריה אחת לא תזיק אולי אפילו תרגיע הוא נכנס אל הגג עישן סיגריה בנחת מסתכל על תל אביב הנפרסת מתחתיו. שעונו התריע 5 דקות לפגישה. הוא מיהר לעבר הדלת אך זו ננעלה מבפנים כל ניסיונותיו היו לשב הוא שלח את ידו לכיסו בכדי למצוא את טלפון אך גם אותו הוא שכח באוטו. הוא החל דופק על הדלת אולי מישהו ישמע אותו אך לשב חשב לעצמו אולי אצק למטה אך גם זה לא הואיל ואז הוא נזכר במזוודה, הוא פתח את המזוודה ולקח שטר אחד של \$100 וזרק אותו למטה. השטר נפל באיטיות למטה איש צעיר הרים אותו בשמחה והמשיך ללכת הוא לקח עוד שטר וזרק אישה מבוגרת הרימה אותו בשמחה והמשיכה ללכת הוא הבין שזה לא עסק ולקח חבילה של שטרות והחל זורק אותם למטה השטרות החלו להתפזר לכל עבר אנשים החלו לרוץ ולאסוף אבל אף אחד לא הסתכל למעלה יעקב חשב לכמה רגעים ואז הוא לקח את כל השטרות שהיו בתיק וזרק למטה השטרות התפזרו בכל תל אביב אנשים אספו בשמחה אבל לצערו אף אחד לא הסתכל למעלה הוא ישב מיואש וברגע של ייאוש הוא לקח בלוק שעמד לידו וזרק אותו על אחת המכוניות שהיו למטה בעל המכונית ההמום הסתכל ישר למעלה והחל צועק עליו.

נמשל:

אנחנו חיים בעולמו של הקב"ה אשר מרעיף עלינו מכל טוב אוכל בית ילדים וכל מובן מאליו אנחנו לא מסתכלים למעלה לומר תודה אבל מתי שהוא נותן לנו קצת ייסורים (זורק בלוקים) אנחנו ישר מסתכלים למעלה ובוכים. צריך לדעת להודות גם על הטוב.

בין עשיר לעני

זהו אחד ממשלי 'המגיד מדובנא' שלא התפרסמו בספרים ובו הוא המחיש כי אין בעולם טוב אמיתי אלא טוב יחסי המוערך כל זמן שהוא נדיר. מתוך ספר המגידים החדש 'להגיד'

במשך שלשים שנה לא היה לו לר' שמעון העני כסף להלביש את ילדיו ולהאכיל את צאצאיו עד שלפתע נהיה עשיר. העולם הזה נפתח לפניו וביתו נתמלא הון ועושר. הוא הפסיק לאכול לחם יבש טבול בשמן מריר והחל אוכל מאכלים לפי התפריט של בית המלוכה, כדרכם של עשירים.

בשבועות הראשונים, כל מעדן חדש האציל עליו שמחה ואושר. כך חדש, כך חדשים כל יום בשר ודגים וכל מטעמים. חלפה מחצית שנה והוא כבר שכח את ימי העוני והתרגל לשובע, המאכלים המדושנים הפכו לטבעיים בביתו, הוא התרגל אליהם. כאשר הגיעה שבת ניכר עליו חסרון בענג - אין לו כבר ממה להנות שהרי גם בימי חול הוא אוכל מכל טוב המטעמים. גם כאשר בא לשמחת נשואין או ברית מילה לא הצליח להגיע לשמחה שהרי אכל את אותם מאכלים ויותר בבית בטרם יצא לשמחה ואתמול ושלשום הוא התרגל וכיון שכך חלפה לה ההנאה!

משלים

כך גם בבגוד, בימים הראשונים לעושר, כאשר קנה חליפה חדשה היה שמח ומאושר. לאחר חדש, קנה עוד בגדים מתוך שמחה, אך לאחר כשנה, לא חש עוד בספוק ושמחה, ההנאה היתה ממנו והלאה. כששובש חולצה חדשה אין לו אפילו קמצוץ של הנאה. כלום.

אבל כעני, היה רוקד משמחה על כל נעלים חדשות שהשיג, מלטף אותם, מביט עליהם זמן ממושך. שומר שחלילה לא ישרטו או אפילו יתלכלכו. וכשהעשיר לא נהנה עוד מנעלים חדשות. הוא התרגל...

המסקנה: האוכל, הבגוד, הנכסים וכל הסובב, אינם חשובים מפאת עצמם, חשיבותם הינה רק כל זמן שאינם מצויים, אבל, כאשר יהיו לו כורסאות וכסאות מעור, נברשות מכסף וזהב אף אם יגיע לבקר ולהתאכסן בבית עשירים לא יחוש בשנוי. הוא לא ינהה. אבל העני שלא מצוי אצלו, אותו איש פשוט נהנה עד מאד מכל רגע מהכורסאות ומהרהוט היפה, אבל גם הוא ינהה רק כל זמן שיש בזה איזה חדוש והדבר נדיר. כשיתרגל ההנאה תפרח ותעלם לה. כל הספוק שבעולם הזה קיים רק כאשר הדבר לא זמין ואינו מצוי...!

ובלשונו של המגיד מדובנא: "כחו של מעוט המציאות, להחשיב את הגרוע ולהעלותו במעלה הגבעות, ולהיפך, רבוי המציאות, גדול כח ההרגל עמו להפילו ממדרגת חשיבות למדרגה פחותה מאד".

שלמה המלך, בספר משלי, אומר את אותם הדברים לא על אוכל והנכסים אלא על קשרי הנאה בין ידידים. גם בין בני אדם אוהבים וידידים אם תהיה רגיל אצלם ללא עת, תרד ממעלתך ותפוג הידידות הגדולה שהיתה ביניכם. כזה הוא העולם.

בהמשך, הלך לו אותו העשיר בין ספסלי בית המדרש וראה עני פלוני מיושבי בית הכנסת שמח וטוב לב. מה קרה שהוא כ"כ מאושר? שאל. השיבו לו כי מינו אותו לגבאי של העליות למשך שנה שלמה. המשיך העשיר ושאל; ומה הוא שמח והרי אין לחם בבית, הנעלים שלו פרומות. בסך הכל מינו אותו לגבאות קטנה והוא כ"כ שמח? הוסיף ואמר לעצמו: אני בעל העושר אינני שמח אלא כאשר אקבל ידיעה על רווח ענק והוא מאושר מגבאות? והעשיר לא הצליח להבין.

למחרת, גם העני לא הצליח להבין את העשיר. היה זה כשעבר ליד ביתו של העשיר וניסה את מזלו להכנס ולקבל כמה פרוטות לצדקה... אבל המשרת דחה אותו ובשר לו כי אין קבלת קהל. "מה קרה?" - שאל העני והרי תמיד ביום שני בבקר הוא מקבל קהל? השיב לו המשרת: "אתמול היה כאן איזה סוחר שלא דבר עמו בדרך ארץ ובעל הבית כעס מאד כל הלילה. בבקר השכם גם הודיעו לו על הפסדים קלים בבורסה. 'אין על מה לדבר', היום לא יכולים להתקבל"...!

העני תפס את ראשו וחשב: רבונו של עולם, הוא כעוס? הוא? לי אין אחד ממליון מהעושר והאושר שיש לו, מגדולתו ומנכסיו, אילו היה לי ולו משהו ממה שיש לו הרי הייתי יוצא ברקודים ובמחולות ברחובות, לעולם לא היה עולה על לבי כעס. שמח וצוהל הייתי מבקר ועד ערב והוא כעוס ושבור...?

והאמת - שניהם צודקים. העני אינו מבין בצדק כיצד העשיר מסוגל להתעצב. העשיר גם הוא מתפלא בצדק על שמחת העני. שניהם הרי שואלים טוב ומה אפשר לענות להם?

אמר המגיד מדובנא כי יש להשיב על שאלותיהם במשל: בשעת הבקר המוקדמת השדות בכל העולם מכוסים בטל ומרחוק נראה הטל על פני כל האדמה. כאשר מתקרבים ונוגעים מוצאים צפוי דק של טל שאי אפשר למשש אותו. כך גם האושר והעוני הצער והשמחה.

משלים

אין לו לעשיר יתרון ומעלה יותר מהעני השכן שלו. שניהם נהנים ומצטערים מהעולם בשווה. העני שאין לו, נהנה בסעודת לחם עם שמן כמו העשיר במעדנים. כי העולם חשוב נערץ ונאהב רק בלבו של העומד באמת מרחוק למה העני מקנא כל כך לעשיר? כיון שהוא עומד רחוק ממנו. אם רק יתחיל להתקרב ולקבל את הצלחות העשיר, תפוג ותעלם ההנאה כאבק פורח כאותו טל בקר הנראה ממשי על פני האדמה עד שמתקרבים ונוגעים בו ואין כלום...

וסיים ואמר המגיד מדובנא: דע כי אין בעולם טוב אמיתי אלא טוב יחסי כל זמן שהוא נדיר והעושר לא ינעם לעני כאשר יגיע אליו ויתרגל בו.

צדיק ורע לו, רשע וטוב לו

בענין הנהגת ה' מדוע צדיק ורע לו, רשע וטוב לו, מביא החפץ חיים משל: מעשה במשפחה חשובה ממשפחות השרים שהמלך קירבם ביותר, והם השיבו למלך על חסדו והיו נאמנים לו ביותר. עברו שנים, וכמה מבני המשפחה הצעירים מאסו במלך והחליטו למרוד בו. הדבר נודע למלך ושלח שליחים לדבר על לב המורדים לבל יהינו למרוד במלך, אך המורדים לא אבו לשמוע. שלח המלך גדוד חיילים לתפוס את המורדים ולהשליכם לכלא עד לגזר דינם כדין מורדים במלכות. לאחר כמה ימים בא שר בית הכלא למלך ואמר לו: "אדוני המלך! ראיתי את המורדים מוחזקים בתנאים קשים של רעב וקור, וכי לא די בכך כי גזר דינם למיתה.?! "אמת הדבר" אמר המלך, "על כן מבקש אני ממך כי תחקור ותברר מי מהם באמת רצה למרוד בי ומי נגרר, את אלה שבאמת רצו למרוד ואשר גזר דינם למיתה - להם ינתן מאכל ומשקה כדי המלך, ולאותם שרק נמשכו אחרי המורדים - להם ינתן פת חרבה ומים במשורה והיה זה ענשם". עשה שר בית הכלא כדברי המלך.

הנמשל: הקדוש ברוך הוא בחר באבותינו להיות לו לעם סגולה ונתן לנו את התורה ואת ארץ ישראל, ובנה בית המקדש, ואחר כל זאת קמו למרוד בו ואחרים שלא מרדו, הרי הם צדיקים. על כן אותם שמרדו, נהנים מכל חיי העולם הזה ואוכלים בחייהם את שכרם, כי גזר דינם קשה, ואילו הנאמנים לה', אף שצרות באות עליהם, אין זאת אלא ברחמיו, למרק ולזכך אותם כדי להוציאם מאפילה לאורה.

כאשר עשה כן יעשה לו

שועל ערום בן שועלים, מלא תחבולות, רב פעלים. את שכנתו החסידה, הזמין אליו לסעודה. החסידה כולה נרגשת, אל ביתו מהר ניגשת. הן זו פעם ראשונה, בה זכתה להזמנה. בשעה טובה ומוצלחת, הנה נכנסת האורחת.

ללא כחל, ללא שרק, הנה צלחת של מרק. צר מאד לחסידה, הן לא אכלה כך מאודה. כי מרק יש לזכור אין אוכלים כך במקור. על כן לא אכלה דבר. כעסה עלה גבר. את השועל לכן הזמינה, לבוא אליה הביתה פנימה. השועל כה מרוצה, הן לסעוד הוא מאד רוצה. אך עונשו קיבל כחוק, המזון בכד עמוק.

נמשל: המתחכם - ידע על כן, כי בכך הוא מסתכן. כמעשיו וכדבריו, כך ישיבו לו חבריו. (משלי שועלים).

עין צרה - צרה צורה!!!

שועל צועד אט מתהלך, זנב רב רושם משתרך. ארוך מאד הוא הזנב, ארוך מדי גם בעיניו.

קוף קטן אליו ניגש וכך אמר בקול נרגש: "אנא גמול עימי טובה, בעיני רבות שוה. הן זנבך ארוך מאד, עד

משלים

כי עלול אתה למעוד. ואילו לי זנב אין, זאת תראה תבחין כל עין. אם מזנבך תתרום מעט, תועלתו כלל לא תפחת. אתה כלל לא תנזק, ואותי רק תחזק.

" השיב שועל ברטינה: "אין סיכוי לנתינה. הזנב זנבי בלבד, לא אתרום לאף אחד!" י

יוצא א"כ למסקנה: השועל הוא רק דוגמא, לתכונה כה איומה. צרות עין ורכושנות, במקום לתת בלי פרשנות.

דבור בתבונה הרי הוא מסתור והגנה

יוצא יצא לו הארי, בלוית שועל בריא. גם הזאב, בלי חרדה, הצטרף לצוד צידה. צעדו כך השלושה, המלאכה אינה קשה. חלפו עברו שעות מספר, הנה עגל, שור ופר.

הביט אריה בשקיקה, "כיצד תהיה החלוקה?"

השועל אינו משיב, הזאב פתח את פיו: "השור ודאי לאריה, כך נאה וכך יאה. הפר ללביאה, ודאי, העגל לי ולחברי".

האריה הביט בזעם, כולו זועף, קולו כרעם. את הזאב בעוז שיסע, במכה ובנגיסה.

השועל כלל לא נבהל: "אם לדעתי תשאל, השור ודאי נועד לך, הכל הכל נתון לך. הפר, העגל- חלקך", וכך נמלט בהצלחה.

הארי חירך תוך רגע, והשועל יצא בלי פגע.

הנמשל: מושל עריץ הוא סכנה, אורבת היא בכל פינה. רק דיבור בתבונה, הוא מסתור והגנה.(משלי שועלים).